

**Michał Gawlikowski, Maria
Krogulska, Tomasz
Scholl, Franciszek
Stępniewski, Marek
Barański, Kamila Baturó**

Palmyra. Obóz Dioklecjana

Informator Archeologiczny : badania 20, 255-256

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

piaskowcowych uzupełnianych ceglaną. Z czterech granitowych podpór wyznaczających centralne przęsło ocalała tylko jedna baza i trzon jednej z kolumn. Kościół o wymiarach 16,5 x 19,5 m. ma plan centralny krzyża na prostokącie. Wschodnia część zawiera zamkniętą apsydą prezbiterium i flankujące ją zakrystia połączone przejściem z za apsydą. Trójdzielna zachodnia część (w miejsce narteksu) z klatką schodową umieszczoną w południowo-zachodnim narożniku, przedstawia także. Dwa paralelne wejścia do Kościoła prowadzą z północy i południa z podestów wyłożonych ceramiczną posadzką. Ciekawym i nie/spotykanym gdzie/indziej rozwiązaniem jest otoczenie budynku kamienną ławą. Materiał ceramiczny pozwala na datowanie Kościoła DC na okres klasycyzy chrześcijański (I połowa X w.?). Stwierdzono ślady starszego założenia sakralnego pod fundamentami budowli.

W pobliżu kościoła, na płaskim gruncie zniwelowanym przez działanie wady odkryto zachowane do poziomu posadzki resztki założenia klasztorne z cegły suszonej na podmurówce kamienną. Zbadano całkowicie tylko refektarz (7,5 x 8 m.) z typowymi kolistymi ławami do siedzenia w czasie posiłków. Klasztor pochodzi z okresu wczesnochrześcijańskiego. Badania tego obiektu będą kontynuowane. Stwierdzono istnienie rozległej nekropoli o pochówkach bez struktur naziemnych powstałej na terenie Komu O już po zniszczeniu kościoła i klasztru (XV w.?).

Prospekcja terenu koncesji polskiej przyniosła dalsze uściślenia dla poszczególnych stanowisk na północ od Starej Dangoli (Komy: E H i K). Istotnym wynikiem było zlokalizowanie na północny zachód od Komu B, w pobliżu Nilu, rozległego Ośrodka wytwórczego (Stanowisko R) w postaci szeregu komów złożonych z popiołów, ceramiki i przepalonych cegieł. Sondazże pozwoliły na stwierdzenie tu palenisk ogromnych pieców do wypalania ceramiki, użytych następnie jako wysypiska skorup, Materiał ceramiczny (Kom R.) pochodzi z okresu post-klasycyzy (XI-XII w.) a z Komu R.1 - wczesnochrześcijańskiego (VII-VIII w.). Formy i dekoracja naczyń znacznie wzbogacają repertuar znany i opracowany dla terenów Nubii północnej. Metodyczne badania tej manufaktury, jedynej jak dotychczas w Nubii środkowej zostaną rozpoczęte w przyszłym sezonie prac.

S Y R I A

PALMYRA

Obóz Dioklecjana

Uniwersytet Warszawski

Polska Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej
w Kairze

Misja w składzie doc.dr Michał Gawlikowski
(kierownik badań), dr Maria Krogulska, dr Tomasz Scholl, mgr Franciszek Stępniewski /archeologodzy), mgr inż.architekt Marek Barański, Kamila Batura /studentka/. 28 sezon badań.(3.09.-17.10.86r)

Okres rzymski i wczesne średniowiecze.

Badania na obszarze Obozu Dioklecjana w zachodniej części starożytnego miasta podjęły problem systemów hydraulicznych stwierdzonych uprzednio w północnej części dzielnicy. Od-

kryte w 1979 r. ujęcie wodne z I-III wieku n.e. z krytym rezerwuarem zostało całkowicie odsłonięte po usunięciu elementów przebudowy z okresu sjudydzkiego /XII wiek/. Zdokumentowano lico budowli antycznej i dno ziemnego kanału odprowadzającego, który był jej współczesny. W sąsiedztwie odsłonięto fragmenty akweduktu podziemnego z końca III w.n.e. /kontynuacja badań H.Meyzy z 1976.: kilka kolejnych ciągów rur ceramicznych wiodące spod principiów Obozu Dioklecjana w kierunku Wielkiej Kolumnady.

W środkowym sektorze Wielkiej Kolumnady syryjska Dyrekcja Starożytności odsłoniła w latach ubiegłych wielki zespół soku /bazaru/ z epoki omajadzkiej. Dotychczas odkopano 47 sklepów na łącznej długości około 190 m. We współpracy z miejscowymi archeologami F.Stępniewski wykonał szereg sondaży i ustalił stratygrafię zespołu oraz jego datę /VII w.n.e./ T.Scholl przeprowadził na dziedzińcu tzw.Seraju /budynek administracyjny z XIX wieku, obecnie przystosowywany na Muzeum Folkloru/ głęboki sondaż. Uchwycono fragmenty monumentalnej budowli z I w.n.e. /cztery równoległe mury posiadające na calcu na głębokości około 7m/. Znaleźisko jest istotne dla rozwoju urbanistycznego Palmyry w tej epoce.

M E O C H Y

— MURANO: WENECCJA —

San Donato
Stanowisko I

Polskie Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury
Materiałnej
Uniwersytet Wenecki

Badania jednego z wczesnośredniowiecznych ósrodków miejskich Wenecji, pod ogólnym kierownictwem prof.dra Witolda Hensla, prowadziła dr Jadwiga Rauhutowa oraz mgr Tadeusz Baranowski i mgr Marien Rulewicz, a ze strony włoskiej pracownicy, absolwenci i studenci Uniwersytetu Weneckiego. Prace finansowała strona włoska.

Przeci /ostatni/ sezon badań.

W ramach polsko-włoskich badań nad początkami Wenecji kontynuowano wykopaliska na wyspie Murano, na placu przed bazyliką S.Maria i S.Donato. Skoncentrowano się na pogłębieniu poprzednio badanych wykopów, w celu przedśledzenia najwcześniejszych faz wczesnośredniowiecznego osadnictwa na tym miejscu. Przede wszystkim badano wewnątrz obszaru otoczonego murem fundamentów budowli kamiennych i ceglanych, odkrytych w latach 1983-84. Najstarsze założenia architektoniczne - fundamenty o szerokości około 140 cm, zbudowane z równo obciosanych bloków kamiennych, prawdopodobnie fragment budowli o charakterze rezydencjonalno-obronnym, pochodzi zapewne z wieku VII. Udokumentowano charakterystyczny sposób umocnienia niestabilnego, podmokłego gruntu Laguny pod wznoszone budowle kamienne. W dno Laguny wbijano szeregi przylegających do siebie pali drewnianych o średnicy około 20 cm, na nich spoczywały poziomo drewniane legary, a na nich dopiero bloki kamienne. Późniejsze ślady istniejących na tym miejscu budowli związane były prawdopodobnie z bazylikiem /użytkowanym aż do czasów nowożytnych/- wzniesionym na planie zbliżonym do kwadratu o boku około 13 m i ośmiu kolumnach.